POEZII DE RADU GYR

DIN VOLUMUL

“POEZIA ÎN CĂTUȘE”

OFRANDĂ

Din luptele şi-nfrângerile noastre
aşternem trepte noilor destine,
o scară de mărgean peste dezastre,
să urce paşii lumii care vine.

Din fiecare rană care doare,
din orice suferinţă mai adâncă,
armuri am pus pe piepturi viitoare
şi spade-am pus în mâini ce nu sunt încă.

Iar dac-am plâns, din lacrima măiastră
răsare mângâierea de mătase
pe care mâine alţii au s-o lase
pe alte frunţi ce cresc din fruntea noastră.

Şi-atunci în noaptea zgurei şi a zloatei
închidem luptă, lacrimă şi rană,
din dăruirea noastră subterană
ne.om face pâine pentru foamea gloatei.

ÎNDEMN LA LUPTĂ

Nu dor nici luptele pierdute,
nici rănile din piept nu dor,
cum dor acele braţe slute
care să lupte nu mai vor.

Atunci când inima ta cântă,
ce-nseamnă-n luptă-un braţ înfrânt,
ce-ţi pasă-n colb de-o spadă frântă,
când te ridici c-un steag mai sfânt ?

Înfrânt nu eşti atunci când sângeri
şi nici când ochii-n lacrimi ţi-s,
cele mai crâncene înfrângeri
sunt renunţările la vis.

CREZUL

Puneţi-mi lanţuri şi cătuşe
să sune scrâşnetul hain
şi mii de lacăte la uşe,
eu cum am fost, aşa rămân.

Surpaţi asupra-mi munţi şi ape,
puteţi chiar să mă spânzuraţi.
Cu grele, negre târnăcoape,
credinţa nu mi-o sfărâmaţi.

Târâţi-mă, de vreţi, sub şanţuri
şi îngropaţi-mi trupul stins.
Eu simt ca Făt-Frumos, din lanţuri
puteri adânci de neînvins.

Puteţi să năpustiţi tot iadul
ca să mă frângă până-n miez.
Eu stau în viscole ca bradul
şi tare, tare ca un crez.

CREZ

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
dar mai cred şi-n neamul meu,
înfrăţit cu dorul.

Cred în sfinţi, dar şi-n voinici,
cred în flori şi-n cremeni,
căci tăcuţii mucenici
cu haiducii-s gemeni.

Dar mai cred că într-o zi,
aspru, din furtună,
neamul meu se va trezi
cu securea-n mână.

Şi-atunci ierte Cel din cer
liftele spurcate,
căci prin sânge şi prin fier
ne-om croi dreptate.

Cred într-unul Dumnezeu,
Tatăl ziditorul,
ce-a-nfrăţit în neamul meu
sfântul crez cu dorul !

CAVALCADA

În freamăt lung de mare treapăt
pe armăsari de-aramă grea,
gonind s-ajungă pân la capăt,
înalţi, cu pumnul pe plăsea,

atâţia trec şi râd cum şchioapăt
în urma lor, pe gloaba mea.

În urma lor pe gloaba mea !

Galopul lor înghite poşte,
potcoava sfarmă cremenea,
sau scoală smârcuri să mă-mpoşte
cu smoala-i putredă şi rea,
căci m-au lăsat la zeci de poşte
în urma lor, pe gloaba mea.

În urma lor pe gloaba mea !

Nu-i poticneşte-n drum nici sete,
nici răni nu-şi spală la cişmea,
nici munţii nu le stau perete.
Eu cad în fiece vâlcea,
las zdrenţe-n fiece scaete,
julit mă urc pe gloaba mea.

În urma lor pe gloaba mea !

Şi cum merg cetele buimace
spre nicăieri, spre nimenea,
se-afundă goana în băltoace
şi cade primul frânt din şa.
Pe lângă şanţu-n care zace
eu trec la pas cu gloaba mea.

În urma lor pe gloaba mea !

Şi rând pe rând încep să cadă,
le sună zaua a tinichea,

eu n-am nici zale, n-am nici spadă,
dar cred într-un crâmpei de stea ;
şi-n timp ce corbii vin să-i roadă
târâş mă urc pe gloaba mea.

‘Naintea lor pe gloaba mea !

ARBORII

În brazi, în paltini, în stejari
eu am părinţi şi fraţi şi neamuri.
Nu frunză tremură pe ramuri,
ci numai ochia adânci şi mari.

Toţi dacii de la rădăcină
ard în molizi, sub largi cununi.
Pe cer, cu vârfuri de goruni,
scriu uricarii, cu lumină.

În frasin, ca-ntr-un vechi altar,
slujeşte încă un vlădică.
În creanga dârză se ridică
o mână aspră de plugar.

Iobagii cresc din răzvrătire
în fagi, alături de plăieşi.
Câte-un bunic, câte-un uncheş
aud în orice plop subţire.

Zugravi de vis ori octoih
şoptesc prin scorburi către seară,
lângă poeţi care-nălţară
din flăcări lacrimă de stih . . .

Şi eu totuna cu strămunii
în cel de mâine, cel de azi,
voi murmura în ulmi şi brazi,
cu toate foşnetele lunii.

P O V E S T E

Am avut un copil şi-o nevastă
Acum o sută, o mie de ani.
Auziţi păianjeni? Auziţi şobolani?
Am avut un copil şi-o nevastă.

Când a fost fericirea aceea
cu chipuri pământeşti diafane?
Innecuri, sfârşituri de lumi, uragane,
mi-au smuls din viaţă odrasla, femeia.

Au trecut o sută, cinci sute de ani,
s'au rupt munţii şi-au crescut bozii.
Rareori ca dinamita fac explozii,
amintirile ascunse prin bolovani.

Şi în tăcerea lor scurt detunată
un chip îmi zâmbeşte şi coase.
Din pat, două mâini mici, somnoroase,
întinse, parcă mă fulgeră : "-Tată!"

Aicea nu-mi spune nimeni pe nume,
Trec sutele de ani la'ntâmplare.
Aicea sunt : mă, ăla, un oarecare,
apoi cad iarăşi în bezne postume.

Dar ce-i ? S'a rupt cerul ? E mort Dumnezeu ?
Şi suntem numai trei din toate ?
Viaţa-i de scrum şi am rãmas în cetate
doar noi : veşnicia, celula şi eu !...

De-aş zări măcar o frânturã de stea!
Ce fiarã-i veşnicia, ce fiarã!
I-aş cere sã-mi dea un capãt de sfoarã
şi de milenii sã mã spânzur cu ea.

DON QUIJOTE

Mi-oi râcâi cu grijă rugina de pe za
şi-n pod găsi-voi spartă o chivără, m-auzi ?
I-oi drege buza ştirbită la loc, din mucava
şi o voi ţine-n braţe, timp lung cu ochii uzi.

Mi-oi ascuţi de-o piatră, cu gând-n lume, lancea
şi-o noapte aştepta-voi în friguri zorii, când
mi-oi săruta mârţoaga pios pe botu-I blând
şi coi porni alături cu soarele din Mancha.

În urmă Sancho Pancha îşi va certa mereu,
proptindu-se-n câlcâie, măgarul său cuminte.
Va da din cap prostimea : -Este nebun ! Dar eu
voi merge numai cântec şi numai vis-nainte !

hei, cine-o să mai aibă veşmânt medieval
mai scump ca zaua-mi ştearsă cu grijă de rugină ?

Ca Rosinanta nimeni n-o să mai aibă cal
Şi nici un vis ca visu-mi să ardă de lumină . . .

Şi totuşi, huiduită-mi va fi armura-n drum
şi nimeni cavalerul cel blând nu-l va-nţelege
cât e de trist în umbra castelelor de fum,
însângerat de pietre şi vânăt de ciomege.

Înseţoşat, hngiul nu-mi va întinde cana,
iar aripile morii mi-or rupe carnea, dar
m-o duce scutierul călare pe măgar
şi voi porni în lume să-mi aflu castelana . . .

Iar când s-o rupe lancea bucăţi în arături
şi-o face idealul din mine carne vie,
atuncea cavalerul să moară o să vie
cu trupul către vatră şi gândul către zări . . .

Întors să mor alături de-o veche lumânare
voi auzi pe Sancho plângând şi pe preot :
-Cum a putut să-ncapă un vis atât de mare
în trupul ăsta firav şi slab de Don Quijote ?

Mi-oi năluci atuncea că am învins toţi zmeii,
că sunt biruitorul întregului pământ ;
îmi va închide ochii, blând, mâna Dulcineii
şi voi muri departe de morile de vânt . . .

MORMÂNTUL CĂPITANULUI

De-aici'nainte, vremea se măsoară
cu trudnicile tale oseminte,
şi veacul care curge peste ţară
începe din cenuşa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai înviere,
prin tine luminăm de veşnicie.

Prin tine bem, setoşi, din Mântuire,
prin tine doar, ne-am curăţit de zgură...
Izvor ne eşti şi cină şi zidire
şi patrafir şi cuminecătură...

Esti azima pe care'n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Eşti drumul nostru către zări de miere,
eşti perna pentru tâmpla fumegândă...

Esti ruga Ţării pentru biruinţă,
mistria noastră'n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credinţă...
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Venim lângă ţărâna ta iubită,
şi umbra ta, prin smirnă şi balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfinţită
şi se preschimbă'n torţe şi în spade.

Cu duhul tãu -mireasmã de grãdinã-
ne miruim, sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tãu luminã
şi ne spãlãm obrajii de prigoane.

Luãm un pumn de lut din groapa sfântã
şi-l punem pe vechi rãni de închisoare;
şi rãnile din noi tresar şi cântã,
se fac medalii şi zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu paşi uşarnici,
la groapa ta, mişeii şi viclenii,
şi se vor bate'n piept cu pumni fãţarnici,
slãvind lumina sfintelor vedenii,
Mormântul tãu, gemând, sã se ridice
şi duhul tãu, ţâşnind din veşnicie,
într'un nãpraznic fulger sã despice
pângãritoarea lor nimicnicie !

M O R Ţ I I

Pe sub fereastrã trec sicrie
cu trupuri reci de camarazi ;
trecurã ieri, trecurã azi,
numãrul lor cine-l mai ştie?

Cãruţul tras de un ocnaş
pe drumul plopilor îl duce;
nu sunt nici prapuri şi nici cruce
şi nici-o vamã prin oraş.

Nici o logodnicã nu plânge
în urma mortului uitat,

ci din vãzduhu'nvolburat
o panã galbenã se frânge.

Noi stãm la geam, privim în zare
cum fâlfâie aripa morţii
şi ne'ntrebãm : pe mâine, care
o sã-l atingã zarul sorţii?

VOI N'ATI FOST CU NOI IN CELULE

Voi n'aţi fost cu noi în celule
sã ştiţi ce e viaţa de bezne,
sub ghiare de fiarã, cu guri nesãtule,
voi nu ştiţi ce-i omul când prinde sã urle,
strivit de cãtuşe la glezne.

Voi n'aţi plâns în palme, fierbinte,
strãpunşi de cuţitul trãdãrii.
Sub cer fãrã stele, în drum spre morminte,
voi n'aţi dus povara durerilor sfinte
spre slava şi binele ţãrii.

In cântec cu noi laolaltã
trecând printre umbre pereţii,
voi n'aţi cunoscut frumusetea înaltã
cum dorul irumpe, cum inima saltã
gonind dupã harfele vieţii.

Ce-i munca de braţe plãpânde,
ce-i jugul, ce-i rânjet de monstru,
cum scârţâie osul când frigul pãtrunde,

ce-i foamea, ce-i setea, voi n'aveţi de unde
sã spuneţi aproapelui vostru.

Voi nu ştiţi în crunta 'nchisoare
cum minte speranţa şi visul,
când uşile grele se'nchid în zãvoare,
şi'n teama de groaznica lui încleştare
pe sine se vinde învinsul.

Aţi stat la ospeţe'ncãrcate
gonind dupã fast şi orgoliu,
nici milã de noi şi nici dor, nici dreptate,
nici candelã-aprinsã şi nici libertate,
doar ghimpii imensului doliu.

Aşa sunteţi toţi cei ce credeţi
cã pumnul e singura faimã.
Fãţarnici la cuget, pe-alãturi ne treceţi,
când noi cu obraji ca pãmântul şi vineţi,
gustãm din osândã şi spaimã.

Când porţile sparge-se-or toate
şi mortii vor prinde sã urle,
când lanţuri şi ziduri cãdea-vor sfãrmate,
voi nu ştiţi ce'nseamnã'nvierea din moarte,
cãci n'aţi fost cu noi în celule.

VECINUL CARE-A MURIT

In celula de alãturi a murit alaltãieri unul.
Era un vieţaş ofticos.
Tusea-i sunase mai neagrã de cum e ceaunul,
şi-o noapte-a vãrsat sânge pe jos.

Sta zugravit cu vãpsele sãrace - sfânt pe şindrilã -
când lacãtu'n zori a svâcnit.
Amar, înlemnise obrazul în crâncenã silã.
Gardianul aşa l-a gãsit.

Au venit alti doi paznici, trãgând mohorâţi din ţigarã,
şi'ntr'o pãturã ruptã l-au pus.
Mâna-i curgea ca o zdreanţã din uniforma-i murdarã,
şi ei l-au luat şi l-au dus.

Galbeni, de dupã zãbrele pândeau, tãcuti, osândiţii
cum leşul afarã e scos.
Pe gardieni şi pe mort ploua vânãt, dupã tradiţii,
vânãt, tãrãgãnat şi cleios...
In celula de alãturi a murit alaltãieri unul.
L-au luat şi l-au dus de la noi...
Dar, noaptea, când ploşniţa suge şi luna e ca tutunul,
ocnaşul mort a venit înapoi.

Mi-a venit la vizetã cu paşii de frunze: - Hai, frate.
Am sãrit de pe scândura mea.
Obrazul şi ochii-i luceau de fericiri dilatate,
şi putreda-i gurã zâmbea.

-Hai, frate, mi-a spus, şi-un freamãt parcã-l bãtea într'o dungã.
M'aşteaptã afar' un landou.

Deasupra temniţei m'am plimbat cât e noaptea de lungã,
şi plec cu landoul din nou.

Nu, nu m'au ros niciodatã oftica, foamea, pãduchii,
în stele am grajd de aur curat.
Landoul meu are ocale de-azur pe roate, pe muchii,
noaptea'n celulã mi l-am lucrat.

Vecine, vãzduhul ne cheamã vibrând din vechi violoncele.
Vezi Calea Laptelui, sus, peste noi?
E drumul ocnaşilor : uite, i-am întâlnit printre stele
din lanţuri sunând, în convoi.

Vino cu mine. Din rogojinã fã-ţi verde trãsurã.
Sunt paturi albe sus, şi sunt pâini.
Ne-aşteaptã'n luceafãr Iisus, cu lapte cald şi prescurã
şi-un pahar plin cu lacrimi, în mâini.

UN CIMITIR DE DEŢINUŢI

Alãturi de temniţã, pe-o rânã, pe-o coastã,
cimitirul nostru tace, adastã,
aşteaptã sicrie sãrace
cu numãr de smoalã scris pe capace...

Cimitir fãrã iarbã, doar humã
ocolit ca o molimã neagrã de ciumã,
cimitir fãrã poveste
unde nu'ngenunchează neveste,
unde mame nu plâng,
unde nu s'aud lacrimi de ţânc.

Crucile strâmbe şi şchioape
vrurã sã fugã, sã scape,
dar numai o clipã rebele
- parcã somate de sentinele -
au stat... s'au supus,
au ridicat mâinile în sus...

Uite, gardianul le pune în fiare
pentru încercare de evadare!

Cât este ziua de lungã,
vântul le numãrã'n dungã:
cinci, zece, treizeci, toate la fel.
Toţi deţinutii prezenţi la apel,
toţi aliniaţi pe tãpşan
ca la inspecţia domnului Prim-Gardian.

Cât este searã şi umbrã,
cimitirul tainelor umblã.
Cât este noaptea de'naltã,
cimitirul tainelor tresaltã.
Când luna iese pe coame,
crucilor parcã le e foame,
şi în gropi de nãmol, osândiţii,
flãmânzii, lihniţii, trudiţii,
cu braţele'ntinse spre lunã
cer pâine caldã şi bunã...

Când stelele cad fumegânde,
crucile's haite flãmânde
şi gropile şoptesc între ele în şoapte :
-Hei, mâine sau poimâine noapte,
poate-or sosi sã scrâşneascã'n noroi
şi cinci sute treizeci şi doi*)
sau opt sute şapte*)...

*) 532 *(numãrul de încarcerare al lui Radu Gyr);*
*) 807 *(numãrul de încarcerare al Prinţului Alexandru Ghica).*

O, BRAD FRUMOS...

O, brad frumos, ce sfânt pãreai
în altã sãrbãtoare.
Mã vãd copil cu pãr bãlai
şi ochii de cicoare.

Revãd un scump şi drag cãmin
şi chipul mamei sfinte,
imagini de Crãciun senin
mi-apar si azi în minte.

Un brad cu daruri şi lumini
în amintiri s'aratã.
In vis zâmbeşte ca un crin
copilul de-altãdatã.
Intregul cer era deschis
deasupra frunţii mele.
Azi strâng doar pulbere de vis
şi numai scrum din stele.

Copil bãlai, Crãciun şi brad
s'au stins în alte zile.
Azi numai lacrimile cad,
pe'ngãlbenite file...
Azi nu mai vine Moş Crãciun
cu barba-i jucauşe,
ci doar tristeţile mi-adun
sã-mi plângã lângã uşe...

In bezna temniţei mã frâng
sub grele lespezi mute,
şi-mpovãrat de doruri plâng
pe amintiri pierdute.
Omãtul spulberat de vânt
se cerne prin zãbrele
şi-mi pare temniţa mormânt
al tinereţii mele...

FOAMEA

Lacătul a gemut în fiinţa-mi întreagă.
Paznicul zăvoarele a tras
şi în celulă am rămas
Eu şi Foamea slăbănoagă.

O văd ca prin vis, ca prin ceaţă,
cum se despoaie fără ruşine
şi ţopăie cu buricul la mine
şi singuri stăm faţă în faţă.

Aş strivi-o cu pumnul ca pe o târfă
nălucă de oase şi piele
dar degetele nu-s ale mele
şi braţul mi-i moale de cârpă.

Muceda terci-mămăligă,
vedenie-n vis a fost parcă,
în blid şi în lingura bearcă
vor dinţii din nou să se-nfigă.

I-aş linge peretului galbenul lapte
cu aspra mea limbă de mâţă . . .
Pernele astea de urdă m-aţâţă
şi stelele-afară sunt ca perele coapte ! . . .
Aş ronţăi moloz în unghere,
aş suge un colţ de saltea . . .
Deschide-te sobă, ca o cişmea
gâlgâitoare de miere.

De ce nu se face aşa, o lumină
să văd că-n uşa celulei răsare
Maica Domnului c-o strachină mare
cu lapte şi azimă plină . . .

Doamne, cum s-or ospăta alţii,
morman de oase şi pâine.
Ah ! Zodia mea de fiară, de câine,
cum mi-au dospit-o sfinţii, înalţii !

LANŢURI

Vă privesc prinse zdravăn de glezne cu nituri,
Fac pas, vă aud zornăind fierăria,
Crâncen mă simt priponit de garnituri,
Aşa m-a legat de ea veşnicia.

Mă culc, mă ridic, sun din carne, din oase,
Pâinea mea sună, apa mea sună, somnul meu sună,
Parcă întreg sunt făcut din fier şi furtună
Pe nicovală şi sub baroase.

Ca lupii mă rupeţi, ca iadul mă frigeţi,
În ţipătul vostru satana mă strigă . . .
În rărunchi, în plămâni, cătuşa mi-o-nfigeţi,
Până şi-n inimă am o verigă . . .

Lanţuri, vă pipăi cu ură zangătul groaznic . . .
m-ascund, mă îngrop, nu scap de teribilul sunet . . .

şi totuşi, v-am mai purtat altădată fierul
năpraznic,
sunetul vostru în trup mi-a rămas ca un tunet.

Lanţuri, lanţuri, îmi amintesc de voi foarte bine.
Departe, departe, în plumbul topit al amiezii
Tot voi m-aţi legat de grozave ardezii,
Vulturi de foc să rupă aşchii din mine . . .

ZILE

Marţi, miercuri, sâmbătă, luni,
zile neutre, fără de formă,
ca o ceaţă enormă
peste genuni.

Bună dimineaţa, celulă,
noapte bună, zăbrele,
sparge-v-aş ca un dulău în măsele,
rupe-te-aş cu dinţii, celulă !

Stau în timpul groaznic de gol,
bătut de vânturi toride,
cu tălpile-n veacuri lichide,
ca-n ocean un atol.

Temniţă, temniţă, turbată căţea,
cum joci în somnul meu paparuda !
Viaţa, viaţa de-afară, zăluda,
cum ţi-ar da foc inima mea !

Marţi, miercuri, vineri . . . Ce zi e oare ?
Săptămâna e-o namilă moartă,

insula mea nu-i pe nici-o hartă,
lunile mele nu trec prin calendare . . .

Luni, miercuri, joi . . .Duce-ţi-vă dracului,
zile-mpuţite, zile stătute !
Cin' să vă urmeze negrele sute
De-aici din gura veacului ?

PLIMBAREA ÎN CERC

Din moartea noastră.nchisă de milenii
ne scot în curtea hâdă gardienii.
Cu ochii goi şi plini de suferinţă,
ne învârtim într-o circumferinţă.

Călcăm atenţi, mecanice cadenţe
făcând maneju-acestei penitenţe,
reglementar, sub cerul ca o zdreanţă,
toţi, unul după altul, la distanţă.

Cu mâini de mort, cu feţe de mumie,
strigoi în uniforma pământie,
în geometria cercului tăcerii,
tăcem, cum ne ordonă temnicerii.

Ce veşted pare în ziua incoloră
văzduhul jumătăţilor de oră,
ce mic e basmul lumii şi ce slut e,
când paşii dau ocol în trei minute.

Cum universu-ntreg încape-n bliduri,
în micul nostru cosmos dintre ziduri,
şi cum măsura vremii n-o mai bate
decât în rostul pâinii-nfulecate,

azi nu ne pasă dacă mai tresaltă
destinul nostru searbăd ca o baltă,
cum nu ne pasă dacă-I luni sau miercuri
domesticiţi, geometricelor cercuri.

Ieri, ne sugeau aducerile-aminte ;
azi nu ne pasă ce-a fost înainte . . .
Cu ochii grei şi supţi de suferinţă,
ne-mpleticim într-o circumferinţă.

JIND

Uneori, noaptea, dintre ziduri severe
fur prin poarta de fier ferecată
o zdreanţă de stradă sau câte-o muiere.
Cu gura mai roşie ca o muşcată.

Un haimanalâc pe chei până-n zori.
Ah ! O beţie-ntr-o crâşmă uitată ;
şi dragostea ridicată de subţiori
muşcată şi îmbrăţişată.

Seara, sub mâna ce vrea să alinte
pâinea de orz şi tărâţă
puternică, neagră, fierbinte,
zvâcneşte viu ca o ţâţă . . .

Dar nu ! Celula este murdară,
mă strânge de gât, mă sugrumă.
Noapte, sorbi-ţi-aş drojdia-amară
şi canea ta rece de spumă.

Aş trage o duşcă, pe beregată,
de libertate şi de lumină
ca un trascău care-mbată,
ca o praştină . . .

Năuc, prin vizetă ochilul urmăreşte
ca din străfundul unei gropi
cum domnişoara lună scânceşte
siluită de plopi.

IISUS ÎN CELULĂ

Azi noapte Iisus mi-a intrat în celulã.
O, ce trist şi ce'nalt părea Crist !
Luna venea dupã El, în celulã
şi-L facea mai înalt şi mai trist.

Mâinile Lui păreau crini pe morminte,
ochii adânci ca nişte păduri.
Luna-L bãtea cu argint pe veştminte
argintându-I pe mâini vechi spărturi.

Uimit am sărit de sub pătura surã :
- Doamne, de unde vii, din ce veac ?
Iisus a dus lin un deget la gurã
şi mi-a fãcut semn ca sã tac.

S'a aşezat lângã mine pe rogojinã :
- Pune-mi pe rãni mâna ta !
Pe glezne-avea urme de cuie şi ruginã
parcã purtase lanţuri cândva.

Oftând şi-a întins truditele oase
pe rogojina mea cu libãrci.
Prin somn lumina, dar zãbrelele groase
lungeau pe zãpada Lui, vãrgi.

Pãrea celula munte, pãrea cãpãţânã
şi mişunau pãduchi şi guzgani.
Am simţit cum îmi cade capul pe mânã
şi-am adormit o mie de ani...

Când m-am trezit din afunda genunã,
miroseau paiele a trandafiri.
Era noapte şi era lunã,
numai Iisus nu era nicãiri...

Am întins braţele, nimeni, tãcere.
Am intrebat zidul : nici un rãspuns !
Doar razele reci, ascuţite'n unghere,
cu suliţa lor m'au strãpuns...

- Unde eşti, Doamne ? Am urlat la zãbrele .
Din lunã venea fum de cãţui...
M-am pipãit... şi pe mâinile mele,
am gãsit urmele cuielor Lui.

IDENTITATE

Eşti, Doamne, bun ; eu, pământean şi rău !
În dragoste nu-ţi seamăn, nici în milă,
dar după răni, sunt chip din chipul Tău
de par dospit din cer, nu din argilă.

Nu Ţi-am râvnit nici razele subţiri,
nici tălpile străpunse de piroane,
dar Tu mă faci părtaş la răstigniri
să-Ţi tot îngân osânda la icoane.

Sfinţit de cruci pe care nu le-am vrut
şi de-nvieri pe care nu le-aş cere,
nu ştiu, Tu te cobori la mine-n lut,
sau eu mă urc spre raiul Tău, bând fiere ?

Cu necerşită slavă Tu mă-ncarci
şi-n cuie, când sfinţenia mă frânge,
oftând mă uit la rănile prea largi
şi-Ţi cresc alături, sânge lângă sânge . . .

DENIE

Şi primăvara parcă era alta,
curgea şi luna altfel pe zăplaz . . .
Pe-atunci nu ne cioplise-n stânci cu dalta
meşterul timp, nici frunte, nici obraz.

N-aveam tăiate-n cremene nici faţa,
nici lacrima, nici frunza cu cununi.
Mai mirosea a zmeură şi viaţa
şi inimile noastre a căpşuni.

Pe-atunci purta şi vântul flori în chică
şi cântecul pe frunte, prour nou,
şi-n fiecare cuib de rândunică
pui de heruvi ţâşneau din orice ou.

Căzând din cer ori coborând din lună,
ne aşteptau caişii în pridvor ;
mergeam cu ei la denii, împreună,
şi ne-nchinam ca ramurile lor.

Iisus venea cu roua în potire,
priveam adânc în ochii Lui adânci,
şi înviam în orice răstignire,
când surâdeam pe crucile de-atunci . . .

JUDECATA DIN URMĂ

Prigonit ca o fiară prin smârcuri imunde,
cu găuri în tâmple, orbite afunde,
rupt ca un steag, cotropit de cangrenă,
sfâşiat de bice ca furu-n arenă,
în lanţuri, cu gloanţe ce carnea îmi scurmă,
aşa voi sosi la Judecata din urmă !

Alb, vei străluci sub zăpezi boreale,
eu, vânăt de durere, voi sta înainte.
Rece vei fi sub varul gloriei Tale,
eu, cu durerea, fi-voi fierbinte.
Şi glasul din genuni va răsuna de-odată :
- Hai, omule, vorbeşte ! E Marea ta Judecată !

Atunci voi urca pe înaltele trepte
şi-ngenunchiind sub abside,
cu zâmbet de sânge pe buze livide,
îţi voi răspunde cu, trupul inert :
- Pentru toate rănile nedrepte,
Doamne, eu Te iert . . .

A VENIT ŞI-AICI CRÂCIUNUL

(O, ce veste minunată !)

A venit şi-aici Crăciunul,
Să ne mângâie surghiunul ;
cade albă nea
peste viaţa mea,
peste suflet ninge.
Cade albă nea
peste viaţa mea
care-aici se stinge.

Tremură albastre stele
peste dorurile mele ;
Dumnezeu de sus
în inimi ne-a pus
pâlpâiri de stele.
Dumnezeu de sus
în inimi ne-a pus
numai lacrimi grele.

Maica Domnului curată
Adă veste minunată.
Zâmbetul tău drag
înfloreasc̆ă-n prag
ca o zi cu soare.
Zâmbetul tău drag
îl aşteaptă-n prag
cei din închisoare.

Peste fericiri apuse
tinde-Ţi mila Ta, Iisuse.

Cei din închisori
Te aşteaptă-n zori,
pieptul lor suspină.
Cei din închisori
Te aşteaptă-n zori
Să le-aduci lumină.

STEAUA PRINDE SĂ LUCEASCĂ

(O, ce veste minunată)

Steaua prinde să lucească
peste ieslea-mpărătească
şi din nou trei magi
varsă din desagi
aur şi tămâie.
îngerii de sus
magilor le-a pus
cerul sub câlcâie.

Lumea-n cântec se deşteaptă,
pe Mesia Îl aşteaptă.
Zâmbete cereşti
intră pe fereşti,
vin în orice casă
şi în orice gând
arde tremurând
câte-o stea sfioasă.

Numai temniţa posacă
a-mpietrit sub promoroacă.
Stăm în beznă grea,
pentru noi nu-i stea,
cerul nu se-aprinde.

Îngerii grăbiţi,
pentru osândiţi,
nu aduc colinde.

O, Iisuse Împărate
Iartă lacrimi şi păcate .
Vin să-nchizi uşor
Rănile ce dor,
visul ni-l descuie.
Noi Te-om aştepta
Căci pe crucea Ta
Stăm bătuţi în cuie.

ZICEAM

Zicea : -Daţi-mi dalta, barosul,
să-mi taie cătuşele, fierul,
flămândul din mine, setosul,
să-ncalece noaptea şi cerul.

Strigam : -Dărâmaţi-mi pereţii
şi spargeţi-mi poartă şi vreme,
să pipăi, să văd miezul ceţii,
s-aud paşii Umbrei Supreme ! . . .

Şi lanţul plezneştepe glezne
şi tunet e zidu-n cădere.
Se sfâşie pietre şi bezne
în crâncena lor despuiere.

Şi toate sunt crude şi goale.
Şi taina de foc îşi descheie
mtasea ei grea din paftale,
precum un trup alb de femeie.

Că doare cumplit pipăitul,
îmi sângeră văzul sub geană
şi-auzul şi-nvârte cuţitul
în cugetul meu ca-ntr-o rană.

Lumina e bici, vijelie
de flăcări, pădure de ace,
şi gândul, ce şoim vrea să fie,
se-ntoarce biet pui în găoace.

Şi ochii treziţi să pătrungă
tărâmuri ce n-au mărginire,
ca fripţi se grăbesc să se-ascundă,
fugind înapoi în orbire.

Mă-neacă, mă arde oceanul
minunii, ca plumbu-n cuptoare
şi zic : -Daţi-mi iarăşi ciocanul
să-mi bat lan-uri noi la picioare.

Şi strig : Am privirile arse,
răpuse cad jos ca ereţii . . .
zidiţi-mi aripile-ntoarse
şi-mi puneţi la loc toţi pereţii.

ANTITEZE

N-ai dezmierda, de n-ai şti să blestemi,
surâd numai acei care suspină,
de n-ai fi râs, n-ai fi ştiut să gemi,
de n-ai fi plâns, n-ai duve-n ochi lumină.

Şi dacă singur rana nu-ţi legai
cu mâna ta n-ai unge răni străine,
n-ai jindui după un colţ de rai,
de n-ai purta un strop de iad în tine.

Şi nu te-nlţi în slăvi dacă nu cazi
cu fruntea grea în pulberea amară,
iar dacă-nvii în zâmbetul de azi,
e c-ai murit în lacrima de-aseară.

URCUŞ I

Ades îmi frige-un jărăgai
adâncu cărnii-nfierbântate
şi-aş tot sui pe brânci, pe coate,
urcuş, întoarcerii în rai.

Poate-am lăsat acolo sus
bucăţi din aripile mele,
de mi se face dor de stele
şi m-aş tot duce, drum nedus.

Poate-am uitat acolo-n cer
cenuşa feţei de-altădată,
sau poate vocea mea schimbată
mă cheamă undeva-n eter.

Ca de-o mireazmă mă îmbăt
la glasul meu din alte ere
şi pentr-o clipă prind putere
să urc în ceruri îndărăt.

O clipă sui şi iar mă fac
cădere moale şi afundă.
Urcuşul meu a fost secundă
iar carnea mea rămâne veac.

Atât de dulce ştiu să cad
şi-atât de greu mă-nalţ în sfere,
că rădăcina mea în cer e,
iar fructul meu se coace-n iad.

URCUŞ II

Din când în când îmi arde-un jărăgai
adâncul cărnii mele-nveninate,
aş vrea să urc pieptiş, pe brânci, pe coate
bolovănişul întoarcerii în rai.

O clipă urc, apoi căzând mă fac
rostogolire moale şi sfundă,
am fulgerat văzduhul o secundă,
dar trupul meu rămâne tot în veac.

Atât de dulce-am învăţat să cd
şi-atât de rar şi greu mă-norc spre stele
că rădăcina mea în cer e,
dar rodul meu se coace tot în iad.

LACRIMI

Gonit din raiul lui, pesemne,
un înger trist ni le-a adus,
menirea lor în noi să-nsemne
că-n lut mai zace-un strop de sus.

Spălăm cu lacrimi răni şi spade,
sfinţim cu lacrimi un sărut,
din lacrimi ridicăm arcade
pe unde viaţa ne-a durut.

Zvârlim în ele pietre grele
şi scoatem saci de aur, grei,
topim un pumn de spini în ele
şi facem scări de funigei.
Din lacrimi punem pod genunii,
din lacrimi înviem mereu,
şi împletind din lacrimi funii,
ne priponim de Dumnezeu.

ÎNSCRIPŢIE PE UŞA UNUI HAN

Sfinţită fie pâine şi fiertură
şi vinul de pe masa mea sfinţit
de pleci în zori cu zâmbetul pe gură,
ori de te-ntorci plângând în asfinţit.

Pe masa mea vă fie pâinea sfântă
şi ţie cel ce pleci ţătm nou s-atingi
şi ţie cel ce vii cu spada frântă
de sub cetăţi unde n-a fost dat să-nvingi.

Pe-acelaşi pat v-am pregătit culcuşul,
pe-aceeaşi masă blide la un loc,
ca să-nfrăţesc căderea cu urcuşul
şi lacrima cu clipa de noroc.

TOAMNĂ

Plopi mai limpezi decât geaţa
şi-au tras spadele afară.
Spune-mi bună dimineaţa,
Inimă trezită iară.

Frunze reci pe ramuri ciunte
mă privesc cu ochi rotunzi.
Bună dimineaţa, frunte,
Care spinii mi-i ascunzi.

Parcă ceru-ntreg de fum e,
strada numai mângâieri.
Bună dimineaţa, lume,
care m-ai lovit şi ieri.

Parc-o pasăre înfrântă
a ţipat în pumnul strâns.
Bună dimineaţa, sfântă
bucurie de-a fi plâns !

ATÂŢIA MORŢI, ATÂTEA OSEMINTE

Avem atâţia morţi, atâtea oseminte,
că fruntea-i grea de amintirea lor.

Purtăm în piept solarele morminte
şi de lumină coastele ne dor.

Atâţia morţi, atâtea oseminte,
vezi, sufletul lor vine din grădini
şi ne sărută pleoapele fierbinte,
precum un vânt de seară plin de crini.

Atâţia morţi, atâtea oseminte,
ne cresc în vis ca o capatepeteasmă
şi umbra lor dumbravă de argint e
şi tremură flori albe de mireasmă.

Atâţia morţi străfulgeră inele
pe fruntea zodiacului aprins.
Cu frunţile de s-au izbit de stele,
cu jertfele de ceruri s-au atins.

Cutremuraţi de-aducerile-aminte,
cu ochii incendiaţi de-un sfânt mister,
privim cum zilnic alte noi morminte
se-nalţă pajuri albe către cer.

Să pună ţării temelii de fier !

NU ŞTIU CUM VA FI ZIUA ACEEA . . .

Nu ştiu cum va fi ziua aceea,
vor trece peste lume crunte roţi
-ca tunetul cu grii lui saboţi-
sau poate-o arde-n cer Casiopeia,
nu ştiu cum va fi ziua aceea,
dar vom pleca pe rând toţi, toţi . . .

Nu ştiu cum va fi clipa pentru unii,
s-or agăţa de prag cu braţ flămând ?
Alţii, voind să plece mai curând
şi beţi de ţuica tare a furtunii,
nu ştiu cum va fi clipa pentru unii,
dar vom pleca cu toţii, rând pe rând . . .

Şi de-or pleca şi cei ce n-or s-adune
pe frunte nici un spin aurifer,
cu toţii ştim -la porţile de ger-
că veşnicia-i tot ce ne rămâne
şi nu rămân doar cele care pier.
Toţi vom pleca, dar nimeni nu va spune
Că n-a avut în el un strop de cer
şi toţi vom duce-n noi câte-o minune . . .

ÎNTOARCEREA LUI ULISE

În fruntea mesei stau cu mirt pe tâmple,
dar dorm de mult sub zidurile Troii.
Mesenii beau şi cupa mea se umple
-voi beţi cu morţii şi cinstiţi strigoii,
eu am rămas sub zidurile Troii . . .

Eu am rămas sub zidurile Troii
şi cu prietenii mei morţi în fundul mării;
se rumenesc berbecii graşi şi boii
zadarnic în miresmele frigării.

Eu am rămas sub zidurile Troii
sau rătăcesc pe mare cu vâslaşii
-întors acasă cum se-ntorc strigoii
acelora ce nu mai vin cu paşii- .

Mă pipăiţi pe umeri, pe veşminte,
încredinţaţi că m-am întors ‘napoi;
dar eu sunt numai sute de morminte
în leşul care umblă printre voi.

Voi îmi vorbiţi de temple, de pilaştri,
despre noi zei ce-n urma mea crescură . . .
Eu vă băsmesc de morţii mei albaştri
rămaşi sub Troia sau în mări de zgură.

Uleiuri cu miros adânc de floare
sângele Troii de pe trup nu-mi spală,
căci dincolo de orice scăldătoare,
port morţii scumpi pe mine tencuială.

În cinstea mea chemaţi aezi la cină
Să mă slăvească ca pe toţi eroii ;
dar numai umbra mea cu voi închină,
eu am rămas sub zidurile Troii.

Iar când pe sânul alb al Penelopei
las fruntea în adânc culcuş fierbinte,
eu sânger încă-n lupta cu ciclopii
ori rătăcesc pe mări cu oseminte.

Cu darnice săruturi ne-ntrerupte
muierea îmi dezmiardă la-ntâmplare
pe piept, pe umăr, rănile din lupte,
crezând că urma lor nu mă mai doare.

Ci eu sunt tot o rană nevăzută
şi răni sunt ochii ăştia triştii, goii . . .
Nevasta mea sau morţii mă sărută
Întorşi acasă din cenuşa Troii ?

Din nou mă văd pe valuri cu năierii,
din nou mă bat în spade cu strigoii.
Alunec dintre coapsele muierii
şi mă-ntorc iar sub zidurile Troii . . .
Eu am rămas sub zidurile Troii !

NOI NU AM AVUT TINEREŢE

Noi nu am avut tinereţe,
să spumege viaţa în cupe ;
priveam cum din crengi pădureţe
un fruct de otravă se rupe.

Nici lauri, nici mirt şi nici roze
n-au vrut pentru noi să zâmbească.
Tot cerul de-atunci de moloz e ;
luceafărul, tânăr de iască.

Noi nu am avut Heidelberguri
cu blonde iubiri diafane ;
pe clare şi reci iceberguri
în vis noi nu am plutit pe oceane.

Cu lavaliere boeme
noi n-am fost pe sub harfele lunii ;
pe noi nu ne-au nins în poeme
nici vişinii nopţii, nici prunii.

La balul luminii-n caretă
n-am fost pe celeste terase ;
scriam doar pe inimi cu cretă
un spin, încă trei, încă şase.

Noi n-am strâns medalii din soare ,
ci noaptea-m cules, pe tăcute,
stropi negri şi grei în ulcioare,
prelinşi de pe cruci nevăzute.

Cântam ! Era sânge poemul !
Hoream ! Curgeau lacrimi pe feţe !
Zâmbeam ! Şi-n surâs sta blestemul !
Noi nu am avut tinereţe.

Mereu şchiopătând prin dezastre,
mereu cu osânda pe frunte,
credeam că tot spini sunt şi-n astre
şi-n lună tot temniţe crunte.

Ce vânt secetos şi fierbinte
ne-a frânt orice aripi răzleţe ?
Căzuţi în genunchi pe morminte,
noi nu am avut tinereţe !

Şi-adună azi zdrenţele anii
şi visul ciubotele sparte.
Prin pod se aud chiţoranii
cum petece rod mai departe.

Bătrâni, şi cu feţe de ceaţă,
cu paşi năclăiţi în tristeţe,
prin moarte-am trecut, nu prin viaţă.
Noi nu am avut tinereţe.

CUPRINS

Ofrandă	3
Indemn la luptă	3
Crezul	4
Crez	5
Cavalcada	5
Arborii	7
Poveste	8
Dan Quijote	9
Mormântul Căpitanului	11
Morţii	12
Voi n-aţi fost cu noi în celule	13
Vecinul care a murit	14
Un cimitir de deţinuţi	16
O, brad frumos	18
Foamea	19
Lanţuri	20
Zile	21
Plimbarea în cerc	22
Jind	23
Iisus în celulă	24
Identitate	25
Denie	26
Judecata din urmă	27
A venit şi aici Crăciunul	28
Steaua prinde să lucească	29
Ziceam	30
Antiteze	31
Urcuş I	32
Urcuş II	33
Lacrimi	34

Inscripţie pe uşa unui han 35
Toamnă 36
Atâţia morţi, atâţia oseminte 36
Nu ştiu cum va fi ziua aceea 37
Întoarcerea lui Ulise 38
Noi nu am avut tinereţe 40